

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y - DƯỢC

LƯƠNG THỊ VY

THỰC TRẠNG HÀNH VI LÂY NHIỄM HIV/AIDS
VÀ YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN HÀNH VI LÂY NHIỄM
Ở NGƯỜI NGHIỆN CHÍCH MA TÚY
TẠI THÀNH PHỐ BẮC GIANG

LUẬN VĂN THẠC SĨ Y HỌC

THÁI NGUYÊN - 2014

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y - DƯỢC**

LƯƠNG THỊ VY

**THỰC TRẠNG HÀNH VI LÂY NHIỄM HIV/AIDS
VÀ YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN HÀNH VI LÂY NHIỄM
Ở NGƯỜI NGHIỆN CHÍCH MA TÚY
TẠI THÀNH PHỐ BẮC GIANG**

Chuyên ngành: Y HỌC DỰ PHÒNG

Mã số: 60 72 01 63

LUẬN VĂN THẠC SĨ Y HỌC

HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: TS. NGUYỄN THỊ QUỲNH HOA

THÁI NGUYÊN - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan những số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận án do tôi thu thập là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ nghiên cứu khoa học nào.

Thái Nguyên, ngày.....tháng.....năm.....

Học viên

Lương Thị Vy

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành quá trình học tập và hoàn thành luận án tốt nghiệp, với lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc, em xin trân trọng cảm ơn:

Ban Giám hiệu, Khoa sau đại học Trường Đại học Y – Dược Thái Nguyên đã tạo điều kiện giúp đỡ em trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thiện luận án.

Với lòng biết ơn chân thành nhất, em xin gửi lời cảm ơn tới TS. Nguyễn Thị Quỳnh Hoa. Phó trưởng Bộ môn SKMT – SKNN trường Đại học Y – Dược Thái Nguyên đã dày công, tận tình chỉ bảo, hướng dẫn, giúp đỡ em trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành luận án tốt nghiệp.

Các thầy, cô Khoa y tế công cộng đã giảng dạy, hướng dẫn, tạo điều kiện giúp đỡ em trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Xin trân trọng cảm ơn Ban Giám đốc Sở Y tế, Ban Giám đốc Trung tâm Phòng, chống HIV/AIDS Bắc Giang đã tạo điều kiện thuận lợi giúp đỡ tôi trong quá trình học tập.

Cảm ơn Ban Giám đốc Trung tâm Y tế Thành phố Bắc Giang, Trạm y tế phường Trần Nguyên Hãn, Ngô Quyền, Mỹ Độ, Lê Lợi. Cảm ơn lãnh đạo UBND phường Trần Nguyên Hãn, Ngô Quyền, Mỹ Độ, Lê Lợi đã giúp đỡ thu thập thông tin trong khi làm luận án này.

Xin cảm ơn tới gia đình, đồng nghiệp, những người bạn thân thiết đã giúp đỡ, động viên, khích lệ, chia sẻ khó khăn trong thời gian học tập, nghiên cứu để hoàn thành luận văn và hoàn thành khóa học.

Xin chân thành cảm ơn !

Bắc Giang, tháng 11 năm 2014

Học viên

Lương Thị Vy

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC BẢNG	v
DANH MỤC BIỂU ĐỒ	vi
ĐẶT VẤN ĐỀ	1
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Thực trạng hành vi lây nhiễm HIV/AIDS	3
1.2. Yếu tố ảnh hưởng đến hành vi lây nhiễm HIV ở người nghiện ma túy	18
1.3. Một số khái niệm	24
1.4. Đường lây nhiễm HIV/AIDS	26
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	31
2.1. Đối tượng, địa điểm, thời gian nghiên cứu	31
2.2. Phương pháp nghiên cứu	31
2.3. Chỉ số nghiên cứu	33
2.4. Công cụ và phương pháp thu thập số liệu	35
2.5. Đạo đức nghiên cứu	37
2.6. Phương pháp xử lý số liệu	37
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	38
3.1. Thực trạng hành vi lây nhiễm HIV/AIDS ở người NCMT tại thành phố Bắc Giang năm 2013 - 2014	38
3.2. Hành vi lây nhiễm HIV/AIDS của người NCMT	40
3.3. Một số yếu tố ảnh hưởng đến hành vi lây nhiễm ở người NCMT	48

Chương 4: BÀN LUẬN	54
4.1. Thực trạng hành vi lây nhiễm HIV/AIDS ở người NCMT tại thành phố Bắc Giang năm 2013-2014.....	54
4.2. Yếu tố ảnh hưởng đến hành vi lây nhiễm HIV/AIDS của người NCMT	58
KẾT LUẬN	61
KIẾN NGHỊ	63
TÀI LIỆU THAM KHẢO	

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

AIDS	“ Acquired Immunodeficiency Syndrome”, Hội chứng suy giảm miễn dịch mắc phải ở người
HIV	“ Human Immuno Deficiency virut” Virus gây suy giảm miễn dịch mắc phải ở người
ELISA	“ Enzyme liked Immun soebent Assay” Xét nghiệm hấp thụ miễn dịch gắn men
NCMT	Nghiện chích ma túy
PNBD	Phụ nữ bán dâm
BKT	Bơm kim tiêm
BCS	Bao cao su
ĐĐV	Đồng đẳng viên
CTV	Cộng tác viên
MSM	Nam quan hệ tình dục đồng giới
QHTD	Quan hệ tình dục
STI	Lây nhiễm qua đường tình dục
VCT	Tư vấn xét nghiệm tự nguyện
TCCĐ	Tiếp cận cộng đồng
WHO	“ World hedlth organization” Tổ chức Y tế thế giới
TPBG	Thành phố Bắc Giang

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1. Đặc điểm chung của đối tượng nghiên cứu	38
Bảng 3.2. Tỷ lệ nhiễm HIV/AIDS của người nghiện chích ma túy tại thành phố Bắc Giang của đối tượng nghiên cứu	39
Bảng 3.3. Nơi ở của người NCMT tại thành phố Bắc Giang	39
Bảng 3.4. Kiến thức của người nghiện chích ma túy tại thành phố Bắc Giang về hành vi lây nhiễm HIV/AIDS	40
Bảng 3.5. Thời gian, hút hít và tiêm chích ma túy của người NCMT	41
Bảng 3.6. Đặc điểm hành vi tiêm chích ma túy	41
Bảng 3.7. Tỷ lệ người NCMT không sử dụng bao cao su khi quan hệ tình dục với các đối tượng.....	44
Bảng 3.8. Mối liên quan giữa nhóm tuổi của người nghiện chích ma túy với hành vi sử dụng chung bơm kim tiêm tại thành phố Bắc Giang	44
Bảng 3.9. Mối liên quan giữa nghề nghiệp với hành vi sử dụng chung BKT của người NCMT túy tại thành phố Bắc Giang.....	45
Bảng 3.10. Mối liên quan giữa tình trạng hôn nhân của chích ma túy tại với hành vi sử dụng chung bơm kim tiêm của người NCMT tại thành phố Bắc Giang đến.....	45
Bảng 3.11. Mối liên quan giữa thời gian tiêm chích ma túy với hành vi sử dụng chung bơm kim tiêm của người NCMT thành phố Bắc Giang.	46
Bảng 3.12. Mối liên quan giữa tần suất tiêm chích ma túy/ ngày với hành vi sử dụng chung bơm kim tiêm của người nghiện chích ma túy.....	46
Bảng 3.13. Mối liên quan giữa nhóm tuổi và hành vi sử dụng bao cao su khi quan hệ tình dục của người nghiện chích ma túy tại thành phố Bắc Giang ...	47
Bảng 3.14. Mối liên quan giữa nghề nghiệp của người nghiện chích ma túy với hành vi sử dụng bao cao su khi quan hệ tình dục thành phố Bắc Giang ...	47
Bảng 3.15. Mối liên quan giữa tình trạng hôn nhân với hành vi sử dụng bao cao su khi quan hệ tình dục của người nghiện chích ma túy tại thành phố Bắc Giang.....	48

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1. Hành vi sử dụng chung bơm kim tiêm của người NCMT từ khi bắt đầu tiêm chích tại thành phố Bắc Giang	40
Biểu đồ 3.2. Tỷ lệ hành vi quan hệ tình dục của người NCMT tại thành Phố Bắc Giang	43
Biểu đồ 3.3. Tỷ lệ sử dụng BCS khi quan hệ tình dục của người NCMT.....	43

ĐẶT VẤN ĐỀ

HIV/AIDS là một đại dịch nguy hiểm, là mối hiểm họa đối với tính mạng, sức khỏe con người và tương lai nòi giống của các quốc gia, các dân tộc trên toàn cầu, tác động trực tiếp đến sự phát triển kinh tế, văn hóa, trật tự và an toàn xã hội, đe dọa sự phát triển bền vững của đất nước. HIV/AIDS hiện nay đã trở thành đại dịch trên phạm vi toàn thế giới. Số người nhiễm HIV và chết do căn bệnh này gây nên ngày càng gia tăng. Hàng năm, trên thế giới có hàng triệu người mắc và chết do căn bệnh thế kỷ này. Trong những năm gần đây do sự gia tăng của tệ nạn ma túy, đặc biệt là sự chuyển đổi hình thức sử dụng ma túy từ hút, hít sang tiêm chích ngày càng tăng đã kéo theo sự bùng phát HIV/AIDS ở nhiều châu lục, đặc biệt là châu Á. Số người nghiện chích ma túy nhiễm HIV chiếm 76% tổng số người nhiễm HIV ở Malaysia; 64% ở Việt Nam; 55% ở Myama và 50% Ở Trung Quốc. Ở Việt Nam từ 1 trường hợp bị nhiễm HIV đầu tiên được phát hiện vào tháng 12/1990 tại thành phố Hồ Chí Minh, chỉ sau đó 8 năm, tháng 12/1998 toàn bộ 61/61 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung Ương đều phát hiện có người nhiễm HIV.

Theo Bộ Y tế, tính đến hết ngày 31/5/2013, số trường hợp HIV hiện còn sống là 213.413 trường hợp. Số bệnh nhân AIDS còn sống là 63.373 trường hợp và hơn 65 nghìn trường hợp tử vong do AIDS. Tỷ lệ nhiễm HIV toàn quốc theo báo cáo là 243 người trên 100.000 dân. Tỉnh Điện Biên vẫn là địa phương có tỷ lệ nhiễm HIV trên 100.000 dân cao nhất cả nước (1015,8), tiếp đến là thành phố Hồ Chí Minh (677), thứ 3 là Thái Nguyên (610,6). Tác hại của dịch chủ yếu tập trung vào các nhóm hành vi nguy cơ cao, nhóm nghiện chích ma túy (NCMT), phụ nữ bán dâm (PNBD) [24].

Tại tỉnh Bắc Giang tính đến 31/12/2013 số người nhiễm HIV tích lũy 2548 người, bệnh nhân AIDS là 1637 người và 1015 người tử vong do AIDS. Đến nay cả 10 huyện, thành phố với 191/230 xã, phường, thị trấn (83%) có người nhiễm, kể cả các xã vùng sâu, vùng xa [4].